O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"
Rektor G. Rixsiyeva

____

2025 yil "30" 06

IQTISODIY SIYOSAT

FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	400000	–	Biznes, boshqaruv va huquq
Ta’lim sohasi:	420000	–	Biznes va boshqaruv
Ta’lim yo‘nalishi:	60410100	–	Iqtisodiyot

Toshkent–2025

TDSHU Tashqi siyosat va
xalqaro iqtisodiy
munosabatlar instituti
direktori:
2025-yil "__" ____ G.Arifjonov

(imzo)

"Iqtisodiyot va menejment" kafedrasi mudiri:
2025-yil "__" ____ Z.A.Kadirova

(imzo)

TDSHU ARM direktori______________________________________M.M.Yuldasheva

(imzo)

<table>
<tr><td colspan="2">Fan/modul kodi
IQS1804</td><td>O‘quv yili
2028/2029</td><td>Semestr
8</td><td colspan="2">ECTS — Kreditlar
4</td></tr>
<tr><td colspan="2">Fan/modul turi
Majburiy</td><td colspan="2">Ta’lim tili
O‘zbek, rus</td><td colspan="2">Haftadagi dars soatlari
4</td></tr>
<tr><td rowspan="2">1.</td><td colspan="2">Fanning nomi</td><td>Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)</td><td>Mustaqil ta’lim (soat)</td><td>Jami yuklama (soat)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Iqtisodiy siyosat</td><td>48</td><td>72</td><td>120</td></tr>
<tr><td>2.</td><td colspan="5">I. Fanning mazmuni
Fanning maqsadi - iqtisodiy siyosat shakllanish shart-sharoitlari, maqsad va vazifalari, iqtisodiy siyosat ob’ekti va sub’ektlari, uni amalga oshirish vositalari hamda usullari mazmuni, ma`muriy, iqtisodiy va institusional chora-tadbirlar hamda iqtisodiy siyosatni amalga oshirish usullari bo‘yicha bilimlarni shakllantirishdan iborat.
Fanning vazifasi - iqtisodiy siyosat mazmun va mohiyatini ochib berish, maqsadini ko‘rsatish va vazifalarini tavsiflash, uni amalga oshirish mexanizmini, vositalarini hamda usullarini ko‘rsatib berish, asosiy ma’muriy, iqtisodiy va institusional chora-tadbirlarning ahamiyatini tushuntirish hamda iqtisodiy siyosatni amalga oshirish usullarini qo‘llash bo‘yicha bilim, malaka va ko‘nikmalarni hosil qilishdan iborat.
Mazkur fan dasturi xalqaro tan olingan reytinglarda birinchi top 300 talik ro‘yxatga kiruvchi Edinburg universiteti (Edinbourg University) (QS = 27 o’rin) xorijiy tajribasini inobatga olgan holda takomillashtirildi. https://www.topuniversities. com/ world-university-rankings/2024page=14; http://www.drps.ed.ac.uk/24-25/dpt/cxe cnm11 017.htm.

II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)
II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Iqtisodiyot siyosatga kirish
Iqtisodiy siyosatga kirish fanining predmeti, maqsad va vazifalari. Iqtisodiyotni boshqarishning bozor mexanizmi, uning faoliyat sohasi. Faoliyat sohasining chegaralari. Iqtisodiyotga davlatning aralashuvi va iqtisodiyotni davlat tomonidan boshqarishning zarurati.</td></tr>
</table>

2-mavzu. Iqtisodiy siyosatning dastak va vositalari.

Iqtisodiy siyosatning dastaklari va vositalari. Iqtisodiy siyosatning mexanizmlari va usullari. Iqtisodiy siyosat, boshqaruv, Demokratiya. Iqtisodiy siyosatni rivojlanishida Parlament va Hukumatning o'rni.

3-mavzu. Davlatning fiskal va monetar siyosati.

Davlatning pu-krefit siyosati. Davlatning soliq siyosati. Davlatning budjet siyosati. Maqsadlar, vositalar sxemasi. Iqtisodiy siyosatni amalga oshirish va baholash.

4-mavzu. Kichik va o'rta biznesni (KO'B) davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning institutsional asoslari

Davlatni kichik biznesni rivojlantirishda tutgan o'rni. Xususiy tadbirkorlikning milliy iqtisodiyotda tutgan o'rni. Biznes va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlashda davlatning mikroiqtisodiy siyosati va asosiy yo'nalishlari.Davlatning xususiy tarmoq va tadbirkorlik faoliyatini tartibga solishining usul va vositalari.

5-mavzu. Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishni davlat strategik rejalashtirish, prognozlash va dasturlash usullari

Strategik rejalashtirish tushunchasi. Prognozlashning mazmuni va vazifalari. Davlat dasturlari va ularning iqtisodiy rivojlanishdagi o'rni. "O'zbekiston–2030" strategiyasi. Rejalashtirish, prognozlash va dasturlashning o'zaro bog'liqligi.

6-mavzu. Davlat mulkini xususiylashtirish va boshqarish siyosati

Davlat mulkini xususiylashtirish. Mikro va makro darajada. Xususiylashtirishning davlat siyosati. Iqtisodiy siyosatda davlat mulkining o'rni va ahamiyati. Davlat mulkining bozor iqtisodiyotini davlat tomonidan taribga solishdagi o'rni. Xususiylashtirishda davlat va xususiy sektorlarning o'zaro xamkorligi .

7-mavzu. Davlat innovatsion va ilmiy-texnik siyosatini shakllantirish va amalga oshirish

Innovatsion va ilmiy-texnik siyosatning dolzarbligi. Innovatsion siyosat tushunchasi. Fundamental va amaliy tadqiqotlar. Innovatsion infratuzilma. O'zbekiston "Rivojlanish strategiyasi–2030"

	8-mavzu. Davlat sanoat va agrar siyosatining strategik ustuvorliklari va vositalari Agrar munosabatlarning mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotidagi o‘rni va roli to‘g’risidagi nazariy qarashlar evolyutsiyasi. Agrar sohani davlat tomonidan tartibga solish siyosatiningmohiyati va zaruriyati. O‘zbekiston Respublikasining agrar siyosati va uni amalga oshirish yo‘llari. Qishloq xo‘jaligida tarkibiy o‘zgarishlar va rivojlanish tendentsiyalari. **9-mavzu. Transport-logistika infratuzilmasini rivojlantirish sohasidagi davlat siyosati** O‘zbekiston logistika samaradorligining (O‘LS) dunyo miqyosidagi o‘rni. O‘zbekistonning tranzit davlat sifatida o‘rni. Rivojlanib borayotgan mamlakatlar logistika samaradorligi tizimini tashkil etish yo‘llari. Logistika samaradorligining iqtisodiyotga ta’siri. **10-mavzu. Davlatning investitsiya siyosati** Investitsiyalarning mohiyati, turlari, investitsion faoliyat va davlat siyosati. O‘zbekistonda iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilish tendentsiyalari. Xorijiy investitsiyalarni tartibga solishning jahon tajribasi. O‘zbekistonda iqtisodiyotga xorijiy investitsiyalarni jalb etishni davlat tomonidan rag’batlantirilishi. **11-Mavzu. Davlat ekologiya va tabiatni boshqarish siyosatining iqtisodiy jihatlari** Tabiiy resurslardan foydalanishni boshqarish tizimi va atrof-muhitni saqlashning zarurligi. Davlatning ekologik siyosati va tabiatdan foydalanish vazifalari. O‘zbekistonda ekologik xavfsizlikni kuchaytirishning yo‘nalishlari. O‘zbekiston Respublikasida davlatning ekologik siyosatini takomillashtirish yo‘llari. **12-mavzu. Davlatning axborot siyosati** «Elektron hukumat» tizimini takomillashtirish. Yangi O‘zbekiston iqtisodiyotining tarmoqlarini raqamlashtirish muammolari va ularni bartaraf etish yo‘llari. O‘zbekistonda 2022-2026 yillarda raqamli iqtisodiyotni takomillashtirish. **13-mavzu. Iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash tizimi** Iqtisodiy xavfsizlikning mohiyati va uni ta’minlashning ahamiyati. Iqtisodiy xavfsizlikning namoyon bo‘lish shakllari. Mamlakat iqtisodiy xavfsizligi ko‘rsatkichlari indikatorlari. Davlat tomonidan iqtisodiy xavfsizlikni ta’minlash maqsadlari vazifalari. Iqtisodiy xavfsizlikni ta’minlashning ustuvor yo‘nalishlari.

14-mavzu. Tashqi iqtisodiy faoliyatni davlat tomonidan tartibga solish

Tashqi iqtisodiy faoliyatning asosiy yo'nalishlari va ularni tartibga solish prinsiplari. Davlatning tashqi savdo siyosati. Eksport va import siyosati. Tashqi savdoni davlat tomonidan tartibga solish mexanizmi. Davlatning bojxona siyosati va uning maqsadi, usullari.

15-mavzu. BMTning barqaror rivojlanish tamoyillari va barqaror rivojlanish maqsadlarini (SDG) milliy iqtisodiy rivojlanish strategiyalariga integratsiya qilish

Barqaror rivojlanish tushunchasi va dolzarbligi. Iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik barqarorlik. 17 ta asosiy maqsad. Iqtisodiy rejalashtirish bilan bog'lanishi. SDGlarni amalga oshirishdagi muammolar va imkoniyatlar.

II. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Iqtisodiy siyosat shakllanish shart-sharoitlari
2. Iqtisodiy siyosatning maqsad va vazifalari
3. Iqtisodiy siyosatning tasnifi
4. Iqtisodiy siyosat ob'ekti va sub'ektlari
5. Iqtisodiy siyosatni amalga oshirish vositalari
6. Iqtisodiy siyosat usullarini tasniflash
7. Ma'muriy chora-tadbirlar
8. Iqtisodiy chora-tadbirlar
9. Institutsional chora-tadbirlar
10. Iqtisodiy siyosatni amalga oshirish usullarini qo'llash

Amaliy mashg'ulotlar multimediya qurulmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akadem guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq

III. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Globallashuv va iqtisodiy siyosat
2. iqtisodiy siyosat dilemmasi
3. Iqtisodiy siyosat: ijtimoiy va iqtisodiy muammolarga tizimli yondoshuv

	4. Milliy iqtisodiyotning o‘lchami kengayishi 5. Iqtisodiy erkinlik va tashqi savdo balansining muvozanatliligini ta’minlash 6. Iqtisodiy siyosatga tarmoq va institusional yondoshuv 7. Sanoat siyosati va bandlik 8. Davlat iqtisodiy siyosatining ob’ekti – tarmoqlar 9. Davlat iqtisodiy siyosatining ob’ekti – hududlar 10. Davlat iqtisodiy siyosatining ob’ekti – uy xo‘jaligi 11. Davlat iqtisodiy siyosati: dastaklar, mexanizmlar 12. Davlat iqtisodiy siyosati: to‘g‘ridan-to‘g‘ri ta’sir chora-tadbirlar 13. Davlat iqtisodiy siyosati: bilvosita ta’sir chora-tadbirlar 14. Ma’muriy chora-tadbirlar: raqobat muhitini himoyalash 15. Ma’muriy chora-tadbirlar: erkin tanlov imkoniyatlarini ta’minlash 16. Iqtisodiy chora-tadbirlar: davlatning iqtisodiy dastaklari 17. Iqtisodiy chora-tadbirlar: bozorga ta’sir ko‘rsatuvchi dastaklar 18. Iqtisodiy prognozlashtirish va rejalashtirish 19. Iqtisodiy institutlar va o‘zgarishlar 20. Iqtisodiy islohotlar va institutlar 21. Mulk huquqini ta’minlash muammolari 22. Harakatlar strategiyasi yo‘nalishlari 23. Taraqqiyot strategiyasi yo‘nalishlari 24. Fiskal siyosat va manfaatlar to‘qnashuvi 25. Daromadlarni taqsimlash va qayta taqsimlash: manfaatlar to‘qnashuvi 26. Jamg‘arish va investisiya siyosati: o‘zaro bog‘liqlik va ziddiyatlar
3.	**IV. Ta’lim natijalari / Kasbiy kompetentsiyalari** Talaba bilishi kerak: - iqtisodiy siyosat va uning maqsad vazifalari, faning predmeti, boshqa fanlar bilan bog‘liqligi, davlat iqtisodiy siyosatining asosiy vositalari, dastaklari va mexanizmlari, iqtisodiy muammolarning kelib chiqishi, rivojlanishi hamda davlat iqtisodiy siyosati vazifalari o‘rtasidagi bog‘liqlik haqida ***tasavvur va bilimga ega bo‘lishi;*** - davlat iqtisodiy siyosatini amalga oshirish usullarini tavsiflay olishi, iqtisodiy siyosatning ustuvor yo‘nalishlarini va dolzarb masalalarni tasavvur qilishi, iqtisodiy siyosatning qisqa, o‘rta va uzoq muddatlarga mo‘ljallangan parametrlarini tasniflay olish kabi ***ko‘nikmalarga ega bo‘lishi***; - davlat iqtisodiy siyosatining iqtisodiy ko‘rsatkich natijalariga tayangan holda istiqboldagi ko‘rsatkichlar prognozlarini tushunishi, rejalashtirish va dasturlash chora-tadbirlarini tahlil qilish ***malakalariga ega bo‘lishi kerak.***

4.	**V. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	**VI. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test topshirishi lozim.
6.	**VII. ASOSIY VA QO'ShIMChA O'QUV ADABIYOTLAR HAMDA AXBOROT MANBALARI** **Asosiy adabiyotlar** 1. Ведута Е.Н. Стратегия и экономическая политика государства: учебное пособие./ Е.Н.Ведута. – Москва: ИНФРА-М, 2023. 320 с 2. Бюджетнома - 2024-2026. Ўзбекистон Республикаси Иктисодиёт ва молия вазирлиги. 2023. 160 б. https://api.mf.uz/media/2024-2026_compressed.pdf. 3. To'xliyev N., Xolmatov N., Ermamatov Sh., Haqberdiyev Q. O'zbekiston iqtisodiyoti. Darslik. – T.: "O'zbekiston" NMIU, 2018. – 488 b. 4. Пул-кредит сиёсатини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш концепцияси. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки. https:// cbu. uz/ upload/media library/Pul_kredit-siyesatini-amalga-oshirish-Kontsep tsiyasi.pdf **Qo'shimcha adabiyotlar** 5. Mirziyoyev Sh.M. Hozirgi zamon va Yangi O'zbekiston. - Toshkent: O'zbekiston, 2024. 6. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda taraqqiyot strategiyasi asosida demokratik islohotlar yo'lini qat'iy davom ettiramiz. 6-jild. - Toshkent: O'zbekiston, 2023. 7. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va faravon yashaylik. 5-jild.- Toshkent: O'zbekiston, 2023. 8. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. To'ldirilgan ikkinchi nashri. - Toshkent: O'zbekiston, 2022.

9. Узбекистон Республикаси Президентининг “Пул-кредит сиёсатини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Қарори. 2017 йил 13 сентябрь, ПҚ-3272. https://www.lex.uz/acts/3339554.
10. Qutbiddinova Sh.O. Yangi O‘zbekiston: hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish strategiyasi. Sentral asian academic journal of ssientifik reshearsh. ISSV: 2181-2489. Volum 2.
11. Исмоилов А.А. Пул-кредит концепцияларининг амалий аҳамияти. “Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar” ilmiy elektron jurnali. № 4, iyul-avgust, 2021 yil
12. Economic Policy Uncertainty Index// https://www. Policy uncertainty. com/
13. Нурмуродов М. Пул-кредит сиёсати – иктисодиётни барқарор ривожлантиришда муҳим омил. https://cyberleninka.ru/article/n/pul-kredit-siyosati-i-tisodiyotni-bar-aror-rivozhlantirishda-mu-im-omil/viewer.

Scopusdan maqolalar

14. Rafiyya A., Kraiwanit T. A Book Review: Principles of Economics 3E //International Journal of Multidisciplinary Research and Growth Evaluation. – 2024. – Т. 5. – №. 1. – С. 385-391.// https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4708144
15. Key economic policy developments in 2022 and what to expect in 2023// https://www.brookings.edu/articles/key-economic-policy-developments-in-2022-and-what-to-expect-in-2023/
16. Khalid, Fizza. Accelerators and acceleration: a development policy in entrepreneurial contexts of an emerging economy//https://era.ed.ac.uk/handle/1842 /39704

Axborot manbalari

17. www.mf.uz - O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi
18. www.idm.uz - O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiy taraqqiyot va kambag'allikni qisqartirish vazirligi
19. www.stat.uz- O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi statistika agentligi
20. www.customs.uz - O‘zbekiston Respublikasi Davlat bojxona qo‘mitasi
21. www.cbu.uz- O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki
22. www.cer.uz - O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Iqtisodiy tadqiqotlar va islohotlar markazi
23. http://www.drps.ed.ac.uk/24-25/dpt/cxecnm11017.htm
24. https://era.ed.ac.uk/handle/1842/39704?show=full
25. https://www.policyuncertainty.com/
26. http://www.ecopolicy.ru/jour//“Экономическая политика”
27. https://www.policyuncertainty.com/state_epu.html.

	28.https://www.state.gov/bureaus-offices/Office of Economic Policy Analysis and Public Diplomacy. 29.https://www.elibrary.imf.org/display/book/9781451970005/ch008.xml 30.https://www.epi.org/ https://www.epi.org/wp-content/themes/epi/img/logos/epi-wordmark-stacked.svg.
6.	O'quv dasturi "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasida ishlab chiqilgan va 2025 - yil "27" 06 dagi "21" – sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan. O'quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 2025- yil "28" 06 dagi "11" -sonli bayoni bilan tasdiqlangan.
7.	**Fan/modul uchun mas'ul:** Mardonov Sh.Sh.– TDShU "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasi o'qituvchisi
8.	**Taqrizchilar:** Qodirova Z.A. - TDShU, "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasi mudiri, PhD Mambetjanov Q. - O'zMU, "Davlat va korporativ strategiyalar" kafedrasi professori, i.f.d.